

”Finland önskar avblåsa striden så snart faran avvärjts och garantier för tryggheten skapats”

Inga fredsvillkor och inga trygghetsgarantier ha tillställts Finland.

Flnska regeringens svar på de memoranda, som från Förenta staternas sida överlämnats till president Ryti den 27 och den 30 oktober, avgavs i går.

I sitt svar framhåller vår regering bl. a., att dess inställning till kriget mellan Finland och Sovjet har varit och är den, att Finland önskar avblåsa striden så snart den fara, som hotar dess existens, blivit avvärjd och garantier skapats för dess framtida trygghet. Den uppmärksamgör emellertid på att varken några fredsvillkor framlagts eller några som helst trygghetsgarantier erbjudits Finland.

Memorandum.

Såsom svar på två promemorior från Förenta Staternas legation, av 27. 10. 41 och den 30. 10. 41, har utrikesministeriet åran framhålla följande.

I.

I dessa promemorior kräver Förenta Staternas regering att Finland skall avbryta krigshandlingarna och draga sina trupper tillbaka till en linje, som motsvarar Finlands och Rådunionens gräns av år 1939. Promemoriorna nämna ingenting om ett avslutande av fientligheterna på Rådunionens sida och lämna också frågan öppen, huruvida ett accepterande av de till Finland framställda kraven även innebure ett tillbakadragande av sovjettrupperna från de inom Finlands 1939 års gräns liggande områden, som av dem fortfarande hållas besatta. Sådana områden äro Fiskarhalvöns finska del, därifrån det fientliga artilleriet hotar Finlands enda oceanhamn Petsamo, utöarna i Finska viken samt Hangö, som behårekar sjöförbindelserna.

Arten av striden mellan Finland och Rådunionen är Förenta Staternas regering välbekant. Utrikesministeriet hänvisar i detta avseende till den utväxling av promemorior som nyligen ägt rum mellan Storbritanniens och Finlands regeringar samt till den av Finlands regering publicerade blåvita boken II. Där har punkt för punkt och med uppmärksamheten riktad på händelsernas utveckling ända från den 30 november 1939 påvisats, hurusom Finlands ställning som Rådunionens gränne gestaltat sig till ett kontinuerligt självförsvar mot Rådunionens ockupationssträvanden.

Rådunionens första anfall utmynnade i tvångsfreden i Moskva. Därtill tvingade Rådregeringen Finland bl. a. att fortsätta en från Murmanbanan mot Finlands gräns dragen järnväg, på det att Rådunionen finge lätt tillträde till norra Fin-

land och vidare till Atlanten. Vidare innebure fredsvillkoren ett besättande av Hangö, som skulle tjäna som marinbas för Rådunionen, men där genast efter fredsslutet en väldig garnison förlades med stridsvagnar och annan utrustning. Från Hangö äga fortfarande flygangrepp rum mot södra Finlands städer och civilbefolkning. Moskvafreden var knappast slutten, förrän Rådregeringen framställde nya oberättigade krav, varvid Finland bl. a. tvingades att på sina järnvägar tillåta en transitotrafik till Hangö, vilken effektuerades med två ryska tågpar per dag. Dessa tåg hade de finska myndigheterna icke rätt att undersöka. Rådunionen blandade sig också på ett oförsynt sätt i Finlands inre angelägenheter och försökte tillställa gatukravaller. Den grundade i Helsingfors en legation på 150 personer, av vilka en stor del ägnade sig åt ren spionverksamhet. Den förbjöd Finland att befästa Ålandsöarna och tvingade Finland att tillåta, att ett konsulat på 40 personer inrättades i den på Åland belägna staden. Likaså grundades i Petsamo ett liknande konsulat, även det inriktat på spioneri.

För Rådunionen betydde alltså freden i Moskva endast ett vapenstillestånd i och för förberedelser för den slutliga erövringen.

Denna period utmynnade i ett nytt vapnat anfall från Rådunionens sida, ett anfall som tvingade Finland att med vapen i hand fortsätta sin försvarsstrid och som till art och avsikter belyses av ett uttalande i den ledande Moskvatidningen Pravda för 23. 6. 41: „finnarna skola utplånas från jordens yta”.

Områden bortom Finlands gamla gräns ha därvid använts som anfallsbaser mot Finland. Rådunionen har utrustat både dessa områden och de av den genom freden i Moskva erövrade områdena till de mest fullkomliga utgångslägen för angrepp riktade mot väster. Detta har man numera kunnat konstatera på ort och ställe. De strategiska järnvägar, som från Murmanbanan förgrena sig mot Finlands gräns — sex sådana ha hittills kunnat påvisas — ävensom de enbart för anfallsändamål byggda chausséerna och talrika flygfält

blotta ovedersägligen Rådunionens angreppsplaner samt det ohållbara militäriska läge Finland genom dessa förberedelser råkat i.

Ett effektivt försvar, vartill ingen kan förmäna Finland rätten, blir möjligt endast genom att försvaret förläggas till själva dessa områden, och härvid kan ingen skillnad göras mellan de genom Moskvafreden avträdde och de andra numera av Finland besatta områdena.

Inga dokument förmå ge en begriplig bild av det eländiga skick varl dessa områden blivit bragta — såväl de bortom 1939 års gräns belägna som de vilka avträtts genom Moskvafreden. Medlemmarna av härvarande amerikanska legation samt flera amerikanska tidningsmän ha dock haft möjlighet att på ort och ställe stifta bekantskap med förhållandena på de områden, som under krigets nuvarande skede blivit besatta av Finlands stridskrafter, för övrigt det enda sättet att om dem bilda sig en rätt uppfattning. Vanskötta odlingar, förstörda byggnader, skändade kyrkor och gravgårdar, en genom mord och massförvisningar decimerad befolkning, låta en förstå i vilken ömklig ställning Finlands folk skulle råkat under rådsvaldet, för såvitt det icke i likhet med Estland och andra av bolsjevikerna ockuperade länder delvis eller helt och hållet fysiskt likviderats. Av allt detta framgår vilket öde skulle vänta Finland ifall det icke droge försorg om sin trygghet. Därför föredraga Finlands unga män att stupa i försvarskriget framom att vänta på sina anhörigas och sin egen avrättning.

Det är begripligt att Förenta Staterna haft synnerligen svårt att bilda sig en föreställning om det läge som vårt land befinner sig i, i synnerhet som Förenta Staterna aldrig omedelbart erfarit vilken fara bolsjevismen utgör för ett västerländskt samhälle.

Denna strid förändras icke till sin art därav att Finland på grund av sina naturliga trygghetssynpunkter försöker

== Forts. sid. 8; spalt 1 ==

oskadliggöra och besätta även utanför 1939 års gräns belägna fientliga anfallsställningar. På grund av precis samma synpunkter hade det för Finland varit av allra största betydelse att i försvarseffektivitetens intresse vidtaga sådana åtgärder redan under krigets första skede 1939—40, om blott krafterna då räckt till. Då skulle man knappast dragit de finska operationernas berättigande i tvivelsmål.

För den betydande ekonomiska hjälp, som Finland under vinterkriget fick mot taga från Förenta Staterna, är Finlands folk uppfyllt av den största tacksamhet, men ännu mera för den förståelse och det moraliska stöd som det amerikanska folket skänkte oss under vår kamp mot de anfallande bolsjevikerna. Därvid erkändes också i Förenta Staterna de råds- ryska åtgärdernas anfallskaraktär.

Finland noterar med tillfredsställelse att Förenta Staternas regering meddelat att den även fortfarande vill verka för Finlands livsintressen. Finlands regering kan dock icke inse att denna upphöjda princip, av vilken Förenta Staternas regering besjälats, vore förenlig med det obilliga kravet på att Finlands stridskrafter måtte dragas tillbaka från de på grund av trygghetssynpunkter besatta områdena bortom 1939 års gräns, som Rådunionen konsekvent och systematiskt använt som utgångspunkter för sina anfall och som därför genast på nytt kunde användas för aggression mot Finland. Finlands regering är tvärtom tvungen att konstatera, att det av Förenta Staternas regering förordade förfarandet vore ödesdigert för Finlands trygghet och sålunda stridande emot Finlands livsintressen.

Finska regeringens inställning till kriget mellan Finland och Rådunionen har varit och är den, att Finland önskar avblåsa striden så snart den fara, som hotar dess existens, blivit avvärjd samt garantier skapats för dess framtida trygghet. Förutsätter man att Finland har längre sik-

tande planer övervärderar man dess upfattning om sina egna makt förhållanden.

II.

De framställningar om fredsfrämjande, som under krigsskedet 1939—40 från Förenta Staternas sida gjordes till rådsregeringen, kunde lika litet som framställningarna från annat neutralt håll förhindra Rådunionen att fortsätta sitt anfall mot Finland. På dessa framställningar svarade Rådunionen att den redan ingått en bistånds- och vänskapspakt med en av den själv tillsatt skuggregering, som sades representera Finland, varvid några av finnar bebodda områden utanför 1939 års gränser — samma områden som finnarna nu besatt — såsom varande finska anslöts till Finland.

På de bortom 1939 års gräns belägna, under 23 år bolsjevikregimen underkastade områdena, som nu besatts av Finlands stridskrafter, har befolkningen varit och är till alldeles övervägande del av finsk nationalitet. Historiska förhållanden ha gjort att en del av det finska folket kommit att leva utanför Finlands gränser, och de ifrågavarande territorier ha höra just till denna folkdels bosättningsområden. I samband med Dorpatfreden år 1920 lovade Rådunionen för denna finska befolkning garantera en rätt vidsträckt självbestämmerätt, löften som den dock lämnade ouppfyllda.

I vilken omkamsvärd belägenhet detta förfarande skulle försätta den civilbefolkning, som stannat kvar på dessa områden, belyses av avskräckande exempel ur det bolsjevikiska maktsystemets historia. Även denna synpunkt talar för att det finnes fullgoda skäl för att hålla de ifrågavarande områdena besatta av finska stridskrafter, på det att för denna befolkning frihet och trygghet kunde garanteras. Med beaktande av befolkningens nationalitet skulle detta motsvara de principer som förkunnats i den av Förenta Staternas president och Storbritanniens premiärminister på Atlanten 14. 8. '41 avgivna deklarationen.

III.

Förenta Staternas regering har förklarat att den måste hålla Finland ansvarigt för att det icke ens försökt undersöka de möjligheter för ett fredsslut, som

erbjödts av det ovannämnda meddelande av den 18 augusti.

Enligt utrikesministeriets informationer yttrade Mr Welles i samtalet mellan honom och minister Procopé ovannämnda dag, att han blivit ombedd att till Finska regeringens kännedom bringa, att Rådunionens regering vore beredd till territoriella eftergifter samt förhandla om ett nytt fredsslut. På minister Procopés fråga, om Rådunionens regering bett Förenta Staternas regering förmedla detta budskap, var svaret nekande i det att Mr Welles korrigerade sitt uttalande på följande sätt: „Jag vet att Rådunionens regering vore beredd att med Finland underhandla om ett nytt fredsfördrag, som innebure territoriella eftergifter”. Han tillade, att hans framställning icke var en anbefallning, utan ett meddelande från Förenta Staternas sida. På minister Procopés fråga, vilka territoriella eftergifter det kunde vara fråga om, kunde Mr Welles icke ange något svar. Oklart förblev även vilken uppfattning Förenta Staternas regering hyste beträffande garantierna för att icke Rådunionens regering på nytt anfölle Finland. Mr Welles yttrade dock i detta sammanhang att Rådunionen efter krigets slut komme att bli den ledande makten i Öst-Europa. Då minister Procopé ytterligare frågade, huruvida den punkt i Mr Roosevelts och Mr Churchills kända proklamation, som berörde avrustningsproblemet, även avsåg Rådunionen, förklarade Mr Welles att frågan var hypotetisk och att Rådunionen fram till år 1939 hade varit en stat, som ivrade för fred och mellanfolklig ordning.

Under Mr Welles' frånvaro i början av september redogjorde minister Procopé i Förenta Staternas Statsdepartement, enligt de direktiv han fått av sin regering, för finska regeringens inställning till försvarskriget. Under de samtal som sedan följde har, i anledning av Mr Welles' meddelande, från finska regeringens sida till Förenta Staternas regering framförts Finlands, på många bittra erfarenheter grundade tvivel med avseende å tillförlitligheten av Rådunionens utfästelser. Beträffande anmärkningar, som från Finlands sida framställdes angående förutsättningarna för ett eventuellt fredsslut, har ingen utredning erhållits av Förenta Staternas regering. Särskilt ha några garantier icke ens erbjudits Finland till tryg-

gande av en ny fred mellan Finland och Rådunionen.

Enligt finska regeringens uppfattning var Mr Welles' uttalande till minister Procopé 18. 8. 41 icke avsett som ett fredserbjudande från Rådunionens sida och icke heller som ett erbjudande om fredsfrämjande eller ens en anbefallning från Förenta Staternas sida utan endast som ett meddelande på grund av vilket Finland borde anhålla om fred. Därför förblev Finlands regering — i krigsoperationernas dåvarande skede, då icke ens Viborg ännu erövrats — avvaktande händelsernas vidare utveckling.

Medan dessa samtal pågingo började den utländska pressen översvämmas av grundlösa rykten om att Finland avsåg att sluta separatfred med Rådunionen samt att några bemärkta finska personligheter i detta syfte hade underhandlat med regeringarna för tredje utländsk makt. Den 5 sistlidna november utspred Englands radio rykten om detaljerade fredsvillkor, vilka skulle bragts till finska regeringens kännedom under det ovannämnda samtalet 18. 8. 41, men om vilka Finlands regering i själva verket blev underrättad först genom nämnda radioutskändning. Dessa eller andra fredserbjudanden ha icke genom Förenta Staternas regering meddelats Finland vare sig den 18 augusti eller senare. Icke heller från andra håll ha sådana erbjudanden kommit Finlands regering till handa.

IV.

Förenta Staternas regering har i sin promemoria av 30. 10. 41 förklarat sig betrakta de finska krigsoperationerna som ett direkt hot mot Förenta Staternas trygghet. Förenta Staterna, som bilda ett mäktigt, av tvänne världshav skyddat och genom talrika stöddepunkter tryggt rike, kunna knappast hotas av Finlands stridskrafter. Finlands regering kan icke heller inse att finska trupper besättande av några sådana områden, från vilka Finlands trygghet kontinuerligt hotats, skulle strida mot Amerikas trygghetsintressen. Men Förenta Staternas bekymmer om sin egen trygghet berättigar Finland att räkna på den amerikanska rege-

Förenta Staternas regering har förklarat att den måste hålla Finland ansvarigt för att det icke ens försatt i krig ska de möjligheter för ett fredsslut, som

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie 2014

skulle kunna mot Amerikas tryck-
tressen. Men Förenta Staternas bekym-
mer om sin egen trygghet berättigar Fin-
land att räkna på den amerikanska rege-
ringens och det amerikanska folkets för-
ståelse för dess strävan att skydda sitt liv,
befästa sin trygghet och försvara sin
urgamla demokratiska frihet, då Finland
under mindre än två år tvenne särskilda
gångar utsatts för ett orättfärdigt, väpnat
anfall från det mäktiga bolsjevikiska ter-
rorväldets sida, utan att Amerika mer än
något annat land förmått förhindra det
eller ge garantier mot ett upprepande av
anfallen. Finland hoppas att det stora
amerikanska folket förstår att även ett
litet folk har rätt att leva och försvara
sig. Sin rätt till självförsvar har Finland
också under århundraden i rikligt mått
varit tvunget att begagna sig av, gjutan-
de sitt blod i försvarskrig, vilka i Fin-
lands historia omspanna en tidrymd av
mer än ett hundratal år.

Ett 140 miljoners folk på andra sidan
om jordklotet, med outtömliga finans- och
industriresurser, har säkerligen svårt att
förstå det militära läget hos ett folk på
3,8 miljoner, som har en 1500 km lång
för anfall utsatt kust och en öppen 1000
km lång landgräns, mot ett grannfolk på
200 miljoner, vars avsikter man icke kan
hyssa något tvivelsmål om.

Det kan väl icke vara möjligt
att den stora amerikanska demo-
kratin av ett litet folk, som åter
anfallits av sin femtio gånger
större granne och som kämpar
för sin existens, fordrar, att det
skall draga sig tillbaka — för att
avvakta ett nytt anfall — inom
sådana gränser, vilkas försvar, om
man till motståndarens favör av-
står från redan uppnådda förde-
lar, med beaktande av maktre-
surserna, lätt kan gestalta sig
övermäktigt.

I promemorian av 27. 10. 41 samt också
i andra sammanhang har från den ameri-
kanska regeringens sida framförts ett anta-
gande om att Finlands handlingsfrihet
och till och med oberoende hotades av
fara från tyskt håll. Finland självt har
icke anledning att förutsätta att det
skulle hotas av en sådan fara. Finland
vill självt draga försorg om sina angelä-
genheter och sin trygghet i den nationella
enhets tecken, som bygger på en urgam-
mal nordisk bonde- och medborgardemo-
krati och som i synnerhet under de se-
naste årens krigiska skiften visat sig vara
en så stark kraft även i det fosterländska
försvarets tjänst.

Det är utan vidare klart vad det bety-
der för Finlands folk att, då Finland nu
indragits i ett fortsatt försvarskrig med
Rådsunionen, Tyskland samtidigt befin-
ner sig i krig med denna Finlands fien-
de. När man känner till Rådsunionens
mot Finland riktade anfallsförberedelser,
som detta land efter Moskvafreden på
nytt började vidtaga med accelererad fart,
och om man betänker att Rådsunionens
mäktiga industri nästan helt och hållet
inriktats på produktion av krigsmateriel,
kan man icke betvivla att ett nytt krig,
där Finland åter stått ensamt, betytt Fin-
lands och hela Nordens undergång.

Republiken Finlands president yttrade
23. 10. 41 till Förenta Staternas Helsing-
forssändebud att Finlands folk, som icke
kränkt någons rättigheter och icke begärt
annat än att få leva och arbeta i fred,
fortsätter kriget mot Rådsunionen endast
så länge tills dess trygghet och arbets-
fred säkrats. Presidenten tillade att
Finlands regering hoppas inom kort kun-
na från armén hemföra ett visst an-
tal manskap, att användas i arbeten vid
hemfronten.

Så förhåller det sig också, men

Finland, som kämpar för sitt liv,
kan icke avge sådana utfästelser
vilka genom att artificiellt av-
bryta eller annullera de fullt be-
rättigade militära operationerna
skulle innebära ett äventyrande
av landet trygghetsförmåner.

När man bevittnar de oerhörda prøv-
ningar och lidanden, som mänskligheten
nu har att utstå och lägger märke till att
Förenta Staternas regering fäster sin upp-
märksamhet vid ett litet lands speciella
ödesfrågor, vaknar tanken att den stora
uppgift, som i det nuvarande läget av
försynen anförtrotts Förenta Staterna i
och för en förändring av de rådande för-
hållandena och ett lindrande av miljo-
ner människors öde, bestode i att åstad-
komma ett sådant bestående rättstill-
stånd folken emellan, att även ett litet
folk kunde känna sin existens tryggad.